

Παρουσίαση του Ελληνικού Θησαυρού Επιστημονικών Όρων

Χατζημαρή Στέλλα¹, Τοράκη Κατερίνα², Τσάφου Σταματία¹

¹Τμήμα Βιβλιοθηκονομίας, Τ.Ε.Ι. Αθήνας, ²ΤΕΕ

{schatz, stsafou}@teiath.gr; toraki@tee.gr

Περίληψη εργασίας

Στην εισήγηση αυτή παρουσιάζεται ο Ελληνικός Θησαυρός Επιστημονικών Όρων, ο οποίος δημιουργήθηκε στο πλαίσιο του Συνδέσμου Ελληνικών Ακαδημαϊκών Βιβλιοθηκών. Με την ολοκλήρωση της πιλοτικής του φάσης, ο θησαυρός καλύπτει θέματα οικονομίας και διοίκησης, κοινωνικών και ανθρωπιστικών επιστημών, φυσικού και δομημένου περιβάλλοντος, καθώς και θεσμικού πλαισίου. Ο θησαυρός ξεκίνησε με όρους από τις θεματικές επικεφαλίδες της βιβλιοθήκης του Παντείου Πανεπιστημίου με την προοπτική, το τελικό προϊόν, να καλύψει τις ανάγκες θεματικής ευρετηρίασης και αναζήτησης του συλλογικού καταλόγου, των καταλόγων ανοικτής πρόσβασης των ελληνικών ακαδημαϊκών βιβλιοθηκών και άλλων συστημάτων πληροφόρησης. Ο θησαυρός αυτός θα υποστηρίξει περαιτέρω τις προσπάθειες δημιουργίας και διαχείρισης ψηφιακού περιεχομένου και δύναται να χρησιμοποιηθεί και σε άλλες εφαρμογές παράστασης της γνώσης όπως σε οντολογίες.

Βάση του πλαισίου εργασίας της ομάδας για τη δόμηση των όρων απετέλεσε το πρότυπο 1321 του ΕΛΟΤ που αναφέρεται στη δημιουργία μονόγλωσσων θησαυρών. Επιπλέον, σε όλους τους ελληνικούς όρους αποδίδονται και οι αντίστοιχοι αγγλικοί όπως έχουν καθιερωθεί σε αντίστοιχους θησαυρούς, με βάση το πρότυπο 5964 του ISO, ώστε να διευκολύνεται ο χρήστης που είναι εξοικειωμένος με την αγγλική ορολογία κατά την αναζήτηση των πληροφοριών από τα συστήματα πληροφόρησης.

Η εισήγηση επικεντρώνεται στην παρουσίαση του θησαυρού και συγκεκριμένα στην επίδειξη του αυτοματοποιημένου συστήματος θησαυρού που υλοποιήθηκε με την αξιοποίηση του προγράμματος διαχείρισης θησαυρών Web-TMS. Το πρόγραμμα αυτό έχει αναπτυχθεί και υποστηρίζεται από την ερευνητική ομάδα του ΙΤΕ του Πανεπιστημίου Κρήτης. Η εφαρμογή που παρουσιάζεται αποτελεί περαιτέρω ανάπτυξη του προγράμματος TMS-SIS, η οποία έγινε με τη συμβολή της επιτροπής του θησαυρού για να ικανοποιήσει τις ανάγκες του συγκεκριμένου έργου και σύμφωνα με τις προδιαγραφές που ορίζονται από τα αντίστοιχα πρότυπα του ΕΛΟΤ και του ISO και τις διεθνείς εξελίξεις σε θέματα διαχείρισης θησαυρών. Στο πλαίσιο της παρουσίασης του νέου συστήματος, γίνεται αναφορά σε ειδικά προβλήματα που αντιμετώπισε η Επιτροπή, τόσο στην κατασκευή του θησαυρού όσο και στην εφαρμογή του προγράμματος και στις συμβάσεις που ακολουθεί για την υλοποίησή του.

Στο τέλος, εκφράζονται σκέψεις και προτάσεις της Επιτροπής Θησαυρού για την αξιοποίηση και συνέχιση του έργου.

Λέξεις κλειδιά: θησαυροί, ευρετηρίαση, οργάνωση πληροφοριών, ορολογία, Ελληνικός Θησαυρός Επιστημονικών Όρων, Web-TMS, προγράμματα διαχείρισης θησαυρών.

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Το 2007, στο πλαίσιο της Κοινοπραξίας Ελληνικών Ακαδημαϊκών Βιβλιοθηκών, ξεκίνησε η δημιουργία θησαυρού για την υποστήριξη του συλλογικού καταλόγου των ακαδημαϊκών βιβλιοθηκών. Την υλοποίηση της πιλοτικής φάσης ανέλαβε Επιτροπή Θησαυρού η οποία υποστηρίχθηκε από Ομάδα Θησαυρού.

Η απόφαση αυτή ανταποκρινόταν σε ανάγκες θεματικής ευρετηρίασης και αναζήτησης του συλλογικού καταλόγου, των καταλόγων ανοικτής πρόσβασης των ελληνικών βιβλιοθηκών και άλλων συστημάτων πληροφόρησης. Ο θησαυρός αυτός θα υποστηρίξει περαιτέρω τις προσπάθειες δημιουργίας και διαχείρισης ψηφιακού περιεχομένου.

Σκοπός της Επιτροπής ήταν ο σχεδιασμός και η πιλοτική ανάπτυξη θησαυρού επιστημονικών όρων, με την υποχρέωση να δοθεί στις βιβλιοθήκες για να δοκιμαστεί, να αξιολογηθεί και να χρησιμοποιηθεί έτσι όπως είναι ή με τις αλλαγές που θα γίνουν. Η επιλογή των θεματικών πεδίων της πρώτης φάσης έγινε από την Επιτροπή, ενώ επιθυμητός στόχος είναι να συμπληρωθεί καλύπτοντας και τα υπόλοιπα θεματικά πεδία, ώστε να προκύψει ένας πλήρης θησαυρός επιστημονικών όρων.

Βάση του πλαισίου εργασίας της Επιτροπής απετέλεσε το πρότυπο 1321 του ΕΛΟΤ που αναφέρεται στη δημιουργία μονόγλωσσων θησαυρών. Επιπλέον, σε όλους τους ελληνικούς όρους αποδίδονται και αντίστοιχοι αγγλικοί όροι όπως έχουν καθιερωθεί σε αντίστοιχους θησαυρούς ή άλλα ορολογικά εργαλεία, ακολουθώντας τις οδηγίες του προτύπου 5964 του ISO, ώστε να διευκολύνεται ο χρήστης που είναι εξοικειωμένος με την αγγλική ορολογία στην αναζήτηση πληροφοριών από τους καταλόγους των ελληνικών βιβλιοθηκών.

Ο θησαυρός ξεκίνησε με αφετηρία την κάλυψη των αναγκών της βιβλιοθήκης του Παντείου Πανεπιστημίου, σε πιλοτική βάση, με την προοπτική να καλύψει τις συλλογές όλων των ακαδημαϊκών βιβλιοθηκών μελών της Κοινοπραξίας.

Κατά την πρώτη φάση των εργασιών της Επιτροπής, διατυπώθηκαν οι κανόνες που διέπουν την κατασκευή του θησαυρού, οι οποίοι παρουσιάστηκαν σε ημερίδα της οριζόντιας δράσης (Τσάφου, Σ. κ.ά 2007, 17).

Στην εισήγηση αυτή περιέχονται τα διαχειριστικά ζητήματα δημιουργίας του θησαυρού και συγκεκριμένα:

- Χαρακτηριστικά της γλώσσας ευρετηρίασης και ανάκτησης
- Εύρος και βαθμός εξειδίκευσης των θεμάτων που θα καλύψει
- Μέγεθος και είδος της βιβλιογραφίας που θα ευρετηριαστεί
- Ανάγκες των χρηστών που θα εξυπηρετήσει
- Τύπος του θησαυρού
- Προδιαγραφές για το σύστημα διαχείρισης του θησαυρού

Στη δεύτερη φάση, η Επιτροπή επικέντρωσε την προσοχή της στην επεξεργασία των όρων σε αρχεία ανά επιστημονικό κλάδο, στην εισαγωγή τους στο σύστημα, στην αξιολόγηση του συστήματος και στις απαραίτητες τροποποιήσεις και δοκιμές για την προσαρμογή και εξέλιξη του λογισμικού. Τα αποτελέσματα του έργου της ανακοινώθηκαν πέρυσι στο 17ο Συνέδριο των Ακαδημαϊκών Βιβλιοθηκών (Τοράκη, Κ. κ.ά. 2008, 12).

Στην εισήγηση αυτή περιέχονται ο τρόπος εργασίας, οι κανόνες και οι παραδοχές που τέθηκαν για να αποτελέσει ο θησαυρός εργαλείο που να μπορεί να συμμετέχει στην εκπαιδευτική και πληροφοριακή διαδικασία με τα χαρακτηριστικά που εμπεριέχει και που σχετίζονται με την περιγραφή, τη δόμηση και την αποδόμηση της γνώσης. Επιπλέον, παρουσιάστηκαν οι προδιαγραφές για το λογισμικό που χωρίστηκαν στις παρακάτω ομάδες:

- Γενικά χαρακτηριστικά

- Κατασκευή και διατήρηση του θησαυρού
- Προϊόν του θησαυρού
- Ανταλλαγή, ολοκλήρωση και συμβατότητα
- Όροι και πεδία
- Σχέσεις
- Καταχώριση, τροποποίηση και διαγραφή δεδομένων και σχέσεων
- Έλεγχοι συνέπειας
- Εμφάνιση στην οθόνη, εκτύπωση και αποθήκευση σε αρχείο
- Ευρετηρίαση και ανάκτηση

Στην τρίτη και τελευταία φάση, η Επιτροπή επικέντρωσε την προσοχή της στην επεξεργασία των όρων, στον ποιοτικό τους έλεγχο, στην ενοποίηση των αρχείων, στη μεταφορά της βάσης στο νέο σύστημα και στους απαραίτητους ελέγχους ποιότητας ενώ, παράλληλα, έκανε τις απαραίτητες δοκιμές και πρότεινε τις απαραίτητες τροποποιήσεις για την προσαρμογή και εξέλιξη του λογισμικού ώστε να ικανοποιεί τις απαιτήσεις του προγράμματος όπως είχαν προδιαγραφεί στη δεύτερη φάση.

Το πιλοτικό σύστημα θησαυρού που δημιουργήθηκε, αναρτάται αυτές τις ημέρες στην ιστοσελίδα του Συνδέσμου Ελληνικών Ακαδημαϊκών Βιβλιοθηκών, μαζί με ένα εγχειρίδιο για τη δημιουργία του, ώστε να δοκιμαστεί, να αξιολογηθεί και να χρησιμοποιηθεί από τις βιβλιοθήκες με στόχο τη διόρθωση και συμπλήρωσή του με τα υπόλοιπα θεματικά πεδία, ώστε να προκύψει ένας πλήρης θησαυρός επιστημονικών όρων.

1. ΚΑΛΥΨΗ ΤΟΥ ΘΗΣΑΥΡΟΥ

Η πρόταση στη Διοικούσα επιτροπή ήταν η δόμηση όρων από τις θεματικές επικεφαλίδες της βιβλιοθήκης του Παντείου Πανεπιστημίου. Από την επισκόπηση των θεματικών επικεφαλίδων της συγκεκριμένης βιβλιοθήκης διαπιστώθηκε ότι το φάσμα των θεματικών πεδίων που καλύπτονται ήταν αρκετά ευρύ.

Επελέγησαν, τελικά, οι τομείς οικονομία, περιφερειακή ανάπτυξη, ψυχολογία και διεθνείς σχέσεις.

Για την επιλογή των συγκεκριμένων θεματικών πεδίων, ελήφθη υπόψη η ευρύτητα των θεματικών πεδίων, η δυνατότητα συνεργασίας με συναδέλφους ειδικούς στο θέμα και η ύπαρξη κατάλληλων εργαλείων σε διεθνές επίπεδο. Με δεδομένους αυτούς τους παράγοντες, η Επιτροπή θα μπορούσε να επικεντρώσει την προσοχή της όχι μόνο στην ανάπτυξη του θησαυρού αλλά και σε ζητήματα που αφορούσαν τη δημιουργία υποδομών για την ανάπτυξη τέτοιων ορολογικών εργαλείων στην ελληνική γλώσσα. Εκτιμήθηκε πως με αυτή την προσέγγιση, θα συνέβαλε πιο ουσιαστικά στις σημερινές ανάγκες του ψηφιακού περιβάλλοντος και στο ορολογικό έργο που γίνεται τόσο σε επίπεδο θησαυρών όσο και σε επίπεδο οντολογιών στη χώρα μας.

Με την ολοκλήρωση της πιλοτικής φάσης, ο συνολικός αριθμός των ελληνικών όρων που περιέχονται στον Θησαυρό είναι πλέον των 3000 και ανήκουν σε 9 συνολικά Μικροθησαυρούς και 34 Ιεραρχίες σύμφωνα με τον Πίνακα 1.

Αριθμός Ιεραρχιών, Όρων, ΧΑ, ΑΟ και UF ανά μικροθησαυρό					
Μικροθησαυρός	Ιεραρχίες	Όροι	ΧΑ	ΑΟ	UF
ΑΓΡΟΤΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ	1	50	11	55	1
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ	1	31	6	32	1
ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΕΣ - ΠΛΗΡΟΦΟΡΗΣΗ	2	85	6	84	2
ΘΕΣΜΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ	1	109	9	109	4
ΚΟΙΝΩΝΙΚΕΣ ΚΑΙ ΑΝΘΡΩΠΙΣΤΙΚΕΣ ΕΠΙΣΤΗΜΕΣ	5	644	106	652	150
ΝΕΡΟ	3	34	3	33	0
ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ - ΔΙΟΙΚΗΣΗ	12	1209	182	1205	119
ΟΡΦΑΝΟΙ ΟΡΟΙ	2	534	37	508	54
ΦΥΣΙΚΟ ΚΑΙ ΔΟΜΗΜΕΝΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ	7	508	91	511	8

Πίνακας 1: Στατιστικά της κάλυψης του Θησαυρού Επιστημονικών Όρων

Στην πορεία του έργου, κατά την απόδοση των εννοιών και των σχέσεων ανάμεσα στις έννοιες σε ένα συγκεκριμένο θεματικό πεδίο, προέκυπταν νέες θεματικές κατηγορίες, οι οποίες αλυσιδωτά οδηγούσαν σε άλλες κ.ο.κ. με αποτέλεσμα να προκύψουν θεματικές περιοχές που δεν ήταν στον αρχικό προγραμματισμό και έτσι, οι αρχικές θεματικές κατηγορίες διαιρέθηκαν σε νέες ιεραρχίες που δεν είχαν αρχικά προβλεφθεί.

Για παράδειγμα, από την επεξεργασία των οικονομικών όρων, προέκυψαν 12 ιεραρχίες με όρους σε θέματα εργασίας, εμπορίου, βιομηχανίας, μάνατζμεντ κ.ά. Οι ιεραρχίες αυτές δεν είναι ολοκληρωμένες στην ανάπτυξή τους παρά μόνο στο βαθμό που σχετίζονταν με άλλους όρους και αναπτύσσονται βαθμιαία, επιβεβαιώνοντας έτσι τη γενική διαπίστωση πως η δόμηση ενός θησαυρού αποτελεί μια συνεχώς εξελισσόμενη προσπάθεια, πολύ περισσότερο μάλιστα όταν πρόκειται για έναν πολυθεματικό θησαυρό.

Επίσης, κατά την ανάπτυξη του πεδίου «Περιφερειακή ανάπτυξη», όπως είχε αρχικά επιλεγεί, προέκυψαν όροι που ανήκαν σε άλλες θεματικές περιοχές αλλά θα έπρεπε να περιληφθούν και έτσι δημιουργήθηκε ένας μικροθησαυρός που στη φάση αυτή ονομάστηκε «Φυσικό και δομημένο περιβάλλον», ώστε να περιλαμβάνονται και ιεραρχίες άλλες από το αρχικό αντικείμενο, όπως για παράδειγμα περιβάλλον, μεταφορές κτλ. Είναι προφανές ότι στην πορεία εμπλουτισμού του θησαυρού θα προκύψουν νέες προσθήκες και αλλαγές, αλλά και ότι θα πρέπει να συμφωνήσουμε στη συστηματική οργάνωση των θεμάτων του θησαυρού, ώστε να υπάρξει ενιαίος τρόπος ανάπτυξης.

Όπως φαίνεται αναλυτικά και από τον επόμενο πίνακα 2, με την ολοκλήρωση της πιλοτικής του φάσης, ο θησαυρός καλύπτει θέματα οικονομίας και διοίκησης, κοινωνικών και ανθρωπιστικών επιστημών (κύρια ψυχολογίας), φυσικού και δομημένου περιβάλλοντος, θεσμικού πλαισίου. Στην ιεραρχία «Ορφανοί» εντάσσονται όροι οι οποίοι έχουν συνδεθεί με τους περιγραφείς με σχέση συσχέτισης αλλά δεν έχουν ακόμα οργανωθεί ιεραρχικά.

Μικροθησαυρός	Ιεραρχίες
ΑΓΡΟΤΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ	αγροτική παραγωγή - γεωργία
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ	θέματα παιδείας
ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΕΣ - ΠΛΗΡΟΦΟΡΗΣΗ	επικοινωνία, τεχνολογίες πληροφοριών - πληροφόρηση
ΘΕΣΜΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ	Θεσμικό πλαίσιο
ΚΟΙΝΩΝΙΚΕΣ ΚΑΙ ΑΝΘΡΩΠΙΣΤΙΚΕΣ ΕΠΙΣΤΗΜΕΣ	διεθνείς σχέσεις - διεθνής πολιτική, κοινωνικές και ανθρωπιστικές επιστήμες, κοινωνικοοικονομική πολιτική, πολιτική επιστήμη - πολιτική, ψυχολογία
ΝΕΡΟ	διεργασίες νερού - επεξεργασία νερού, επεξεργασία - διάθεση υγρών αποβλήτων, υδατικοί πόροι - επιστήμες νερού
ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ - ΔΙΟΙΚΗΣΗ	βιομηχανία, δημόσια οικονομικά - τραπεζική, εμπόριο - υπηρεσίες - αγορά, ενέργεια - ενεργειακοί πόροι, εργασία - απασχόληση, μάντζμεντ, οικονομία - οικονομική, οικονομικές επιστήμες - οικονομική, οργάνωση και διοίκηση, παραγωγή - παραγωγική διαδικασία, προϊόντα, τεχνολογία
ΟΡΦΑΝΟΙ ΟΡΟΙ	επιστήμες, Ορφανοί όροι
ΦΥΣΙΚΟ ΚΑΙ ΔΟΜΗΜΕΝΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ	γεωγραφία - χαρτογράφηση, γη - περιουσία - ιδιοκτησία - κατοχή, δομημένο περιβάλλον - κτίρια - αρχιτεκτονική, μεταφορές - συγκοινωνιακά έργα - οδοποιία, οικισμοί - οικισμοί ανθρώπων, περιβάλλον - φυσικοί πόροι, περιφερειακή πολιτική - περιφερειακότητα

Πίνακας 2: Θεματική κάλυψη του Θησαυρού

2. ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΤΟΥ ΘΗΣΑΥΡΟΥ

Ο θησαυρός υλοποιήθηκε με το λογισμικό Web-TMS (Thesaurus Management System) που υποστηρίζεται από την ερευνητική ομάδα Πολιτισμικής Πληροφορικής του ΙΤΕ του Πανεπιστημίου Κρήτης. Το σύστημα αυτό λειτουργεί σε γραφικό περιβάλλον διαδικτύου και προβλέπει την κατασκευή και διαχείριση δίγλωσσων πολυθεματικών θησαυρών, στην προκειμένη περίπτωση με κυρίαρχη γλώσσα την ελληνική και γλώσσα αναφοράς την αγγλική. Επιτρέπει την εισαγωγή και εξαγωγή δεδομένων από/σε XML και έχει τη δυνατότητα ενσωμάτωσης σε συστήματα ανάκλησης πληροφοριών.

Το πρόγραμμα εφαρμογής αναπτύχθηκε περαιτέρω, με τη συμβολή της Επιτροπής του θησαυρού, για να ικανοποιήσει τις ανάγκες του εν λόγω έργου, ακολουθώντας τις προδιαγραφές των αντίστοιχων προτύπων ΕΛΟΤ και του ISO και τις διεθνείς εξελίξεις στα θέματα κατασκευής και διαχείρισης θησαυρών, αλλά οπωσδήποτε και τις ελληνικές ιδιαιτερότητες στα ζητήματα γλώσσας και ορολογίας.

Οι δυνατότητες που παρέχονται σε επίπεδο διαχείρισης θησαυρών καλύπτουν ένα ευρύ φάσμα επιθυμητών λειτουργιών που εκτείνονται από τη συντήρηση και επέκταση των θησαυρών μέχρι την ενσωμάτωση πολλαπλών μεθόδων παρουσίασης και πρόσβασης. Σκοπός του συστήματος και της υποκείμενης μοντελοποίησης είναι να καλύψει όλες τις ανάγκες που προκύπτουν, επιταχύνοντας και διευκολύνοντας τις απαιτούμενες διαδικασίες για τη συντήρησή των θησαυρών, σύμφωνα με τους ελέγχους συνέπειας που ορίζονται στα σχετικά πρότυπα ISO και ΕΛΟΤ.

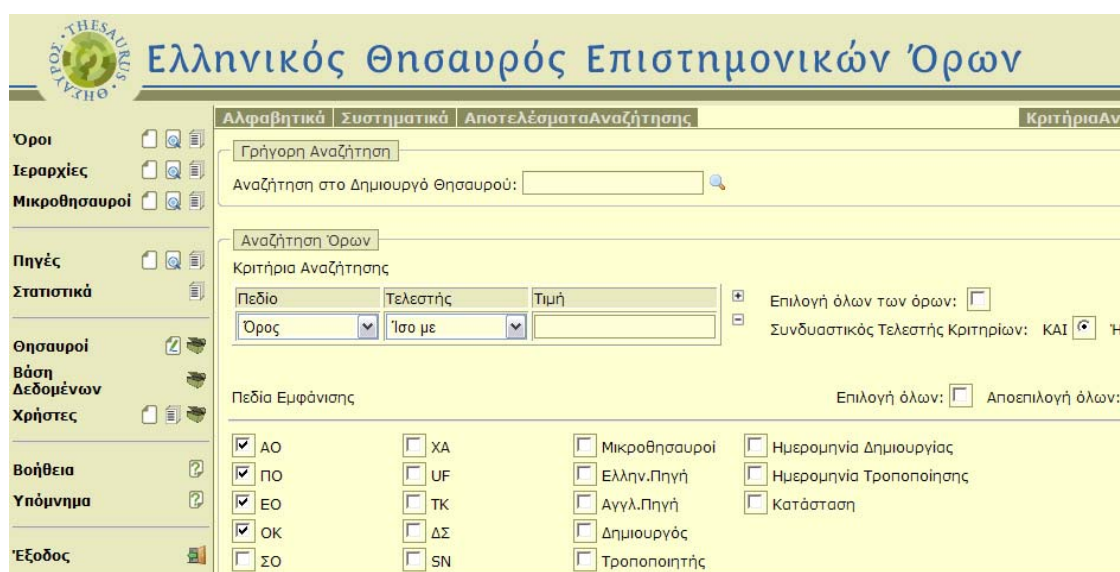
Οι λειτουργίες που προβλέπει το σύστημα είναι οι ακόλουθες:

- Όροι (δημιουργία νέου όρου, μετονομασία, επεξεργασία, διαγραφή, προβολή όρου, μετακίνηση όρου σε ιεραρχία, αλφαβητική, συστηματική, ιεραρχική και γραφική παρουσίαση όλων των όρων).
- Ιεραρχίες (δημιουργία νέας ιεραρχίας, μετονομασία, επεξεργασία, διαγραφή, αναζήτηση ιεραρχίας, αλφαβητική, συστηματική, ιεραρχική και γραφική παρουσίαση όλων των ιεραρχιών).
- Μικροθησαυροί (δημιουργία νέου μικροθησαυρού, μετονομασία, επεξεργασία, διαγραφή, αναζήτηση μικροθησαυρού, αλφαβητική, συστηματική, ιεραρχική και γραφική παρουσίαση όλων των μικροθησαυρών).
- Θησαυροί (αλλαγή τρέχοντος θησαυρού, διαχείριση, δημιουργία, αντιγραφή θησαυρού, συγχώνευση θησαυρών, επιδιόρθωση δεδομένων θησαυρού)
- Βάση δεδομένων (διαχείριση βάσης δεδομένων, δημιουργία, επαναφορά, διαγραφή αντιγράφου ασφαλείας, επιδιόρθωση βάσης δεδομένων)
- Χρήστες (νέος χρήστης, προβολή όλων των χρηστών, επεξεργασία, διαγραφή χρήστη, διαχείριση ρόλων χρηστών θησαυρού)
- Πηγές (δημιουργία, επεξεργασία, διαγραφή)
- Στατιστικά στοιχεία (σύνολο ελληνικών και αγγλικών όρων, ανά ιεραρχία και μικροθησαυρό, στατιστικά για τις πηγές και τους χρήστες)

2.1. Γενική εικόνα συστήματος

Οι χρήστες του συστήματος διακρίνονται σε επίπεδα. Στο πρώτο επίπεδο εντάσσεται ο διαχειριστής του συστήματος ο οποίος είναι υπεύθυνος για όλες τις λειτουργίες. Στο δεύτερο επίπεδο εντάσσεται η Επιτροπή θησαυρού η οποία είναι υπεύθυνη για την τελική αποδοχή και την ένταξη των όρων στο θησαυρό. Στο τρίτο επίπεδο εντάσσονται οι δημιουργοί των όρων και τέλος, στο τέταρτο επίπεδο, οι τελικοί χρήστες που θα χρησιμοποιούν τον θησαυρό για την αναζήτηση, τον εντοπισμό και την ανάκτηση πληροφοριών τόσο από το Συλλογικό κατάλογο και τους Καταλόγους ανοικτής πρόσβασης των ελληνικών βιβλιοθηκών όσο και από άλλα συστήματα πληροφόρησης.

Μετά τις διαδικασίες υποδοχής στο σύστημα κατά τις οποίες εισάγεται το όνομα του χρήστη και ο κωδικός πρόσβασης και επιλέγεται ο θησαυρός, εμφανίζεται η οθόνη των λειτουργιών και αναζητήσεων στο σύστημα (εικ.1)

Εικόνα 1. Εισαγωγική οθόνη του συστήματος

Στην αριστερή στήλη εμφανίζονται οι λειτουργίες του συστήματος. Σύμφωνα με αυτές επιτρέπεται:

- Η δημιουργία, αναζήτηση και συνολική εμφάνιση των όρων
- Η δημιουργία, αναζήτηση και συνολική εμφάνιση των ιεραρχιών
- Η δημιουργία, αναζήτηση και συνολική εμφάνιση των μικροθησαυρών
- Η δημιουργία, αναζήτηση και συνολική εμφάνιση των πηγών
- Η εμφάνιση στατιστικών στοιχείων
- Οι εργασίες διαχείρισης του θησαυρού
- Οι εργασίες διαχείρισης της βάσης δεδομένων
- Η δημιουργία, αναζήτηση και συνολική εμφάνιση των χρηστών του συστήματος
- Η εμφάνιση της βοήθειας
- Η εμφάνιση υπομνήματος με την επεξήγηση των συντομογραφιών που εμφανίζονται στην εφαρμογή (εικ.2).

Υπόμνημα		κλείσιμο [x]
TK	Ταξινομικός κωδικός	
AO	Αγγλικός όρος	
ΔΣ	Διευκρινιστική Σημείωση	
SN	Αγγλική Διευκρινιστική Σημείωση	
XP	Χρησιμοποίησε	
XA	Χρησιμοποίησε Αντί: Μη Προτιμώμενος, Συνώνυμο	
UF	Used For Term	
OK	Όρος 'Κορυφή', δηλώνει Ιεραρχία	
ΠΟ	Πλατύτερος Όρος	
ΠΟ1	Πλατύτερος Όρος - 1	
ΠΟ2	Πλατύτερος Όρος - 2	
ΠΟ3	Πλατύτερος Όρος - 3	
ΕΟ	Ειδικότερος Όρος	
ΕΟ1	Ειδικότερος Όρος - 1	
ΕΟ2	Ειδικότερος Όρος - 2	
ΕΟ3	Ειδικότερος Όρος - 3	
ΣΟ	Σχετικός Όρος	
Πηγή	Πηγή (ελληνικού και αγγλικού όρου)	
Πηγή (ελλ.)	Πηγή (ελληνικού όρου)	
Πηγή (αγγλ.)	Πηγή (αγγλικού όρου)	

Εικόνα 2. Υπόμνημα με συντομογραφίες

2.2. Εισαγωγή όρων στο σύστημα

Για τη δημιουργία ενός όρου, αρχικά ζητείται η καθιέρωση και ένταξη του όρου σε υπάρχουσα ιεραρχία (ή και ιεραρχίες) ή στην ιεραρχία των ορφανών (Εικόνα 3) και στη συνέχεια, υποδεικνύονται οι σχέσεις του με άλλους όρους και τα συμπληρωματικά δεδομένα που αφορούν τον υπό επεξεργασία όρο (Εικόνα4).

Δημιουργία νέου Όρου

Νέο Όνομα:

Πλατύτεροι Όροι:	Υπάρχοντες Όροι:
<p>Ορφανοί όροι</p>	<p>αγγειοπλαστική αγγελιοφόροι αγορά (προϊόντων) αγοραστική δύναμη αγορές αγορές αγροτικών προϊόντων αγορές γης αγορές εμπορευμάτων αγορές εργασίας αγορές κατοικίας αγορές κεφαλαίων αγορές ξένου συναλλάγματος</p>

Προσθήκη

Αφαίρεση

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΗ: Το όνομα του όρου δεν πρέπει να ξεπερνάει τους 96 χαρακτήρες.

Εικόνα 3. Οθόνη δημιουργίας νέου όρου

ΘΗΣΑΥΡΟΣ

ΔΗΜΙΟΥΡΓΟΣ ΘΗΣΑΥΡΟΥ

Όροι

Ιεραρχίες

Μικροθησαυροί

Πηγές

Στατιστικά

Θησαυροί

Βάση Δεδομένων

Χρήστες

Βοήθεια

Υπόμνημα

Έξοδος

Κάρτα Όρου: **ύδατα**

ύδατα
 AO water
 OK ενέργεια - ενεργειακοί πόροι
 XA νερά
 ΠΟ1 ανανεώσιμες πηγές ενέργειας
 ΣΟ διαχείριση υδάτων
 επεξεργασία ύδατος
 κατανάλωση ύδατος
 παροχή ύδατος
 χρήση υδάτων
 Πηγή (αγγλ.) OECD

Δημιουργός: politis
Ημερ.Δημ.: 2008-05-25
Τροποποιητής: chatzimari
Κατάσταση Όρου: Υπό επεξεργασία

Επιλέξτε μία από τις παρακάτω λειτουργίες για την τροποποίηση του όρου:

Μετονομασία Όρου ...	Επεξεργασία XA ...	Επεξεργασία ΔΣ ...
Επεξεργασία ΠΟ ...	Επεξεργασία UF ...	Επεξεργασία SN ...
Επεξεργασία ΣΟ ...	Επεξεργασία Ελλ.Πηγών ...	Επεξεργασία ΙΣ ...
Επεξεργασία ΑΟ ...	Επεξεργασία Αγγλ.Πηγών ...	Μετακίνηση Όρου ...
Επεξεργασία Κατάστασης Όρου ...	Επεξεργασία ΤΚ ...	Διαγραφή Όρου ...

tsarakis, Επιτροπή Θησαυρού ALLGRETHE

Ελληνικός Θησαυρός Επιστημονικών Όρων

©2008 ΙΤΕ-ΙΠ (Έκδοση 1.2 - Χρήση με Internet Explorer)

Εικόνα 4. Παράθυρο επεξεργασίας νέου όρου

Κατά τη διαδικασία επεξεργασίας του όρου, οι χρήστες μπορούν να εξετάσουν και να τροποποιήσουν τα χαρακτηριστικά του όρου όπως: τις σχέσεις στις οποίες συμμετέχει, τον ταξινομικό του κωδικό, την αγγλική του απόδοση, τις πηγές αυτού του όρου κ.ά. Η δυνατότητα επεξεργασίας παρέχεται ή απαγορεύεται ανάλογα με τα δικαιώματα πρόσβασης του εκάστοτε χρήστη. Η ίδια φιλοσοφία διέπει και τη διαδικασία επεξεργασίας ιεραρχιών ή μικροθησαυρών.

2.3. Αναζητήσεις

Για την αναζήτηση των όρων προβλέπονται (Εικόνα 1)

- Γρήγορη αναζήτηση
- Αναζήτηση με επιλογή κριτηρίων

Οι χρήστες έχουν τη δυνατότητα αναζήτησης ενός όρου γενικά αλλά και συγκεκριμένα από οποιοδήποτε πεδίο ή συνδυασμό πεδίων με τη χρήση λογικών τελεστών, τεχνικών αποκοπής, εγγύτητας κ.ά. Η ίδια ευελιξία και προσαρμοστικότητα παρουσιάζεται και κατά την εμφάνιση των αποτελεσμάτων, πέρα από την τυποποιημένη εμφάνιση των αποτελεσμάτων που ισχύει και για τους δύο τρόπους αναζήτησης (Εικόνα 5):

Όρος	ΑΟ	ΠΟ	ΕΟ	ΟΚ	ΣΟ	ΧΑ	Ενέργειες
ανθρώπινα δικαιώματα	human rights	θεσμικό πλαίσιο	δικαίωμα στην απεργία, δικαίωμα στην εκπαίδευση, δικαίωμα στην εργασία, δικαίωμα στον πολιτισμό, δικαιώματα γυναικών, δικαιώματα παιδιών, ιδιωτικότητα, πολιτικά δικαιώματα	θεσμικό πλαίσιο	διεθνείς σχέσεις, πόλεμοι	-	[Print] [Save] [Refresh]
αντισταθμιστικά δικαιώματα	countervailing rights	εμπορικοί φραγμοί	-	εμπόριο - υπηρεσίες - αγορά	διεθνές εμπόριο, εμπορική πολιτική, επιδοτήσεις εξαγωγών	-	[Print] [Save] [Refresh]

Εικόνα 5. Τυποποιημένη εμφάνιση των αποτελεσμάτων αναζήτησης για «δικαιώματα»

Από την οθόνη των αποτελεσμάτων, οι χρήστες μπορούν να προβάλουν τα αποτελέσματα με την προεπιλεγμένη ή με κάποια άλλη παρουσίαση, να τα αποθηκεύσουν σε αρχείο ή να τα εκτυπώσουν ή, κάνοντας κλικ σε κάποιον όρο, να προβάλουν την κάρτα αυτού του όρου (Εικόνα 6).

Κάρτα Όρου: οικονομικά υποδείγματα	
<p>οικονομικά υποδείγματα</p> <p>ΑΟ economic models</p> <p>ΔΣ <i>Οικονομικά μοντέλα ή πρότυπα για την επίτευξη ορισμένων στόχων (Χρυσοβιτισιώτης & Σταυρακόπουλος).</i></p> <p>ΟΚ οικονομικές επιστήμες - οικονομική</p> <p>ΧΑ οικονομικά μοντέλα</p> <p>ΠΟ1 οικονομική έρευνα</p> <p>ΕΟ1 οικονομετρικά υποδείγματα</p> <p>ΕΟ1 υποδείγματα μεγέθυνσης</p> <p>ΣΟ εθνικά υποδείγματα</p> <p>θεωρία του χάους</p> <p>μακροοικονομική</p> <p>παγκόσμια υποδείγματα</p> <p>τεχνικές διοίκησης</p> <p>Πηγή (ελ.) GR-AT-PPV</p> <p>Πηγή (αγγλ.) OECD</p>	<p>τροποποίηση [L] κλείσιμο [X]</p> <p>Δημιουργός: politis</p> <p>Ημερ.Δημ.: 2007-03-26</p> <p>Τροποποιητής: chatzimari</p> <p>Ημερ.Τροπ.: 2009-05-25</p> <p>Κατάσταση Όρου: Υπό επεξεργασία</p>

Εικόνα 6. Εμφάνιση της κάρτας του όρου

3. ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΤΩΝ ΟΡΩΝ ΤΟΥ ΘΗΣΑΥΡΟΥ

Το σύστημα προσφέρει πολλαπλές μεθόδους παρουσίασης των όρων (αλφαβητική, συστηματική, ιεραρχική, γραφική, σε πίνακα, με δείκτες, ελληνοαγγλικό και αγγλοελληνικό ευρετήριο).

Στην παρούσα εφαρμογή προβλέπεται η αλφαβητική (Εικόνα 7), ιεραρχική (Εικόνα 8) και γραφική (Εικόνα9) παρουσίαση των όρων του θησαυρού. Η δυνατότητα για συστηματική παρουσίαση, που προσφέρεται από το σύστημα, δεν έχει υλοποιηθεί ακόμα.

Κατά την παρουσίαση των όρων οι χρήστες μπορούν να κάνουν προβολή της παράστασης του επιλεγμένου όρου, αποθήκευση σε αρχείο ή εκτύπωση των παραπάνω αποτελεσμάτων πατώντας στους αντίστοιχους υπερσυνδέσμους, μετάβαση στις θέσεις του όρου σε μία ή παραπάνω ιεραρχίες στις οποίες ανήκει και επιστροφή στην αρχή της σελίδας.

3.1. Αλφαβητική παρουσίαση

Στην αλφαβητική παρουσίαση, εμφανίζονται όλα τα δεδομένα που αφορούν έναν περιγραφέα καθώς και παραπομπές από τους μη περιγραφείς (μη προτιμώμενους όρους) προς τους περιγραφείς (προτιμώμενους όρους). Αναλυτικά τα στοιχεία που εμφανίζονται είναι: ΑΟ, ΔΣ, ΟΚ, ΧΑ, ΠΟ, ΕΟ, ΣΟ, Πηγή ελληνικού και αγγλικού όρου. Τα διαφορετικά επίπεδα υπαγωγής στην ιεραρχία απεικονίζονται με τις ενδείξεις ΕΟ1, ΕΟ2, ΕΟ3 και ΠΟ1, ΠΟ2, ΠΟ3.

Κριτήρια αναζήτησης:		Αποθήκευση αρχείου ως...	Εκτύπωση αρχείου...
Αλφαβητική παρουσίαση όρων της ιεραρχίας: δομημένο περιβάλλον - κτίρια - αρχιτεκτονική.			
αγροτικά κτίρια			
ΑΟ	agricultural buildings farm buildings		
ΟΚ	δομημένο περιβάλλον - κτίρια - αρχιτεκτονική		
ΧΑ	αγροτικά οικοδομήματα		
ΠΟ1	κτίρια		
ΠΟ2	δομημένο περιβάλλον - κτίρια - αρχιτεκτονική		
ΣΟ	αγροκτήματα		
	αγροτικό περιβάλλον		
Πηγή (ελλ.)	GR-AT-PPV		
Πηγή (αγγλ.)	IATE OECD		
αγροτικά οικοδομήματα			
ΧΡ	αγροτικά κτίρια		
άλση			
ΑΟ	planted rides spinneies		
ΔΣ	Πνεύμονες πρασίνου μεγέθους		
ΟΚ	δομημένο περιβάλλον - κτίρια - αρχιτεκτονική		
ΠΟ1	χώροι πρασίνου		
ΠΟ2	ανοιχτοί χώροι		
ΣΟ	πάρκα		
Πηγή (αγγλ.)	IATE		
αναπτυσσόμενες περιοχές			
ΧΡ	περισπικοί χώροι περιφερειακές ανισότητες		
αναστήλωση μνημείων			
ΑΟ	restoration restoration of monuments		
ΔΣ	Στους θησαυρούς AAT, Gemet, Unesco καθιερώνεται ο αγγλικός όρος restoration.		
SN	Definition 1: Refers to the process of making changes to an object or structure so that it will closely approximate its state at a specific time in its history. (Πηγή: AAT Thesaurus) / Definition 2: The process of renewing or returning something to its original, normal or unimpaired condition, particularly works of art, cultural artifacts, furniture or buildings. (Πηγή: AAT Thesaurus)		
ΟΚ	δομημένο περιβάλλον - κτίρια - αρχιτεκτονική		
ΠΟ1	δομημένο περιβάλλον - κτίρια - αρχιτεκτονική		
ΣΟ	αποκατάσταση κτιρίων διατήρηση μνημείων συντήρηση μνημείων		
Πηγή (αγγλ.)	AAT Unesco		
ανθόκηποι			
ΑΟ	flower gardens		
ΟΚ	δομημένο περιβάλλον - κτίρια - αρχιτεκτονική		
ΠΟ1	κήποι		
ΠΟ2	χώροι πρασίνου		

Εικόνα 7. Αλφαβητική παρουσίαση

3.2. Ιεραρχική παρουσίαση

Στην ιεραρχική παρουσίαση, εμφανίζεται η θέση ενός όρου στην ιεραρχία ή τις ιεραρχίες όπου ανήκει. Τα διαφορετικά επίπεδα υπαγωγής στην ιεραρχία απεικονίζονται με το σύμβολο «--». Δίνεται και σε αυτή την παρουσίαση η δυνατότητα αποθήκευσης και εκτύπωσης.

Κριτήρια αναζήτησης :
Ιεραρχική παρουσίαση όρου: **αγορές εμπορευμάτων.** [Αποθήκευση αρχείου ως..](#) [Εκτύπωση αρχείου..](#)

Βρέθηκαν οι παρακάτω αναφορές:
1 αναφορά στην ιεραρχία: εμπόριο - υπηρεσίες - αγορά. [Μετάβαση στην αναφορά: 1](#)

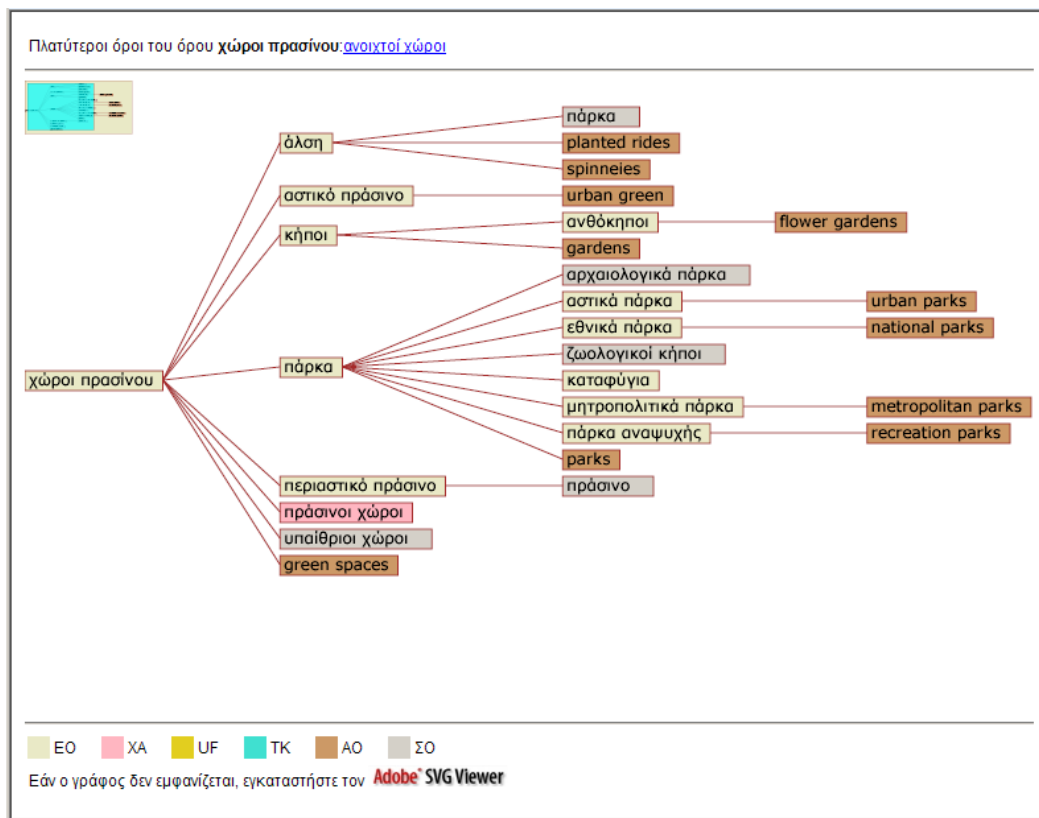
εμπόριο - υπηρεσίες - αγορά

- αγορές
- -- αγορές γης
- -- **αγορές εμπορευμάτων** [\(επιστροφή στην αρχή της σελίδας\)](#)
- -- -- αγορές αγροτικών προϊόντων
- -- -- πετρελαιοϊκές αγορές
- -- -- αγορές εργασίας
- -- -- καταμερισμός εργασίας
- -- -- κινητικότητα εργασίας
- -- -- -- απολύσεις
- -- -- αγορές κατοικίας
- -- -- αγορές κεφαλαίων
- -- -- διεθνείς αγορές
- -- -- εγχώριες αγορές

Εικόνα 8. Ιεραρχική παρουσίαση

3.3. Γραφική παρουσίαση

Στη γραφική παρουσίαση εμφανίζεται όλο το δένδρο μιας ιεραρχίας, περιλαμβάνοντας τους όρους και τη θέση τους στην ιεραρχία, καθώς και τους αντίστοιχους αγγλικούς και χρησιμοποιώντας διαφορετικά χρώματα για την παράσταση των σχέσεων μέσα σε αυτήν (Εικόνα 9).

Εικόνα 9. Γραφική παρουσίαση

4. ΤΟ ΜΕΛΛΟΝ - ΧΡΗΣΗ ΑΠΟ ΤΙΣ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΕΣ

Η ανάπτυξη θησαυρών αποτελεί μια ιδιαίτερα δύσκολη και επίπονη πνευματική εργασία και απαιτεί γνώσεις ορολογίας, καλή γνώση της γλώσσας, σφαιρική γνώση των θεματικών πεδίων που εξετάζονται κάθε φορά και τεχνογνωσία στη δόμηση των θησαυρών.

Για παράδειγμα, η δυσκολία ιεραρχικής ένταξης όλων των όρων που εμπλέκονται στην εννοιολογική αποτύπωση μιας θεματικής περιοχής είναι συχνά πολύ μεγάλη. Είναι χαρακτηριστικό πως σε πολλούς έγκριτους θησαυρούς δεν έχουν αποδοθεί όλες οι εννοιολογικές σχέσεις μεταξύ των όρων και, όπως στην περίπτωση του θησαυρού του ΟΟΣΑ, πολλοί όροι που περιλαμβάνονται έχουν συσχετική μόνο και όχι ιεραρχική σχέση με τους άλλους συνδεδεμένους όρους.

Επιπρόσθετα προβλήματα δημιουργεί και η πολυϊεραρχικότητα σε ένα θησαυρό. Εάν ένας όρος ενταχθεί σε περισσότερους από έναν ΠΟ, τότε η ιεραρχική σχέση κληροδοτείται σε όλους τους όρους κάτω από αυτόν και για όλες τις ιεραρχίες στις οποίες ανήκει – πράγμα που, πολλές φορές μπορεί να μην είναι επιθυμητό.

Για παράδειγμα, εάν ο όρος «τύπος» ενταχθεί τόσο κάτω από «εκδοτική» όσο και κάτω από «μαζικά μέσα επικοινωνίας» τότε, στην ιεραρχία «βιομηχανίες» όπου εντάσσεται ο όρος «εκδοτική» θα εμφανίζεται και ο όρος «τύπος» ως ειδικότερος του όρου «εκδοτική». Εάν πάλι δεν εφαρμοστεί η αρχή της πολυϊεραρχίας, τότε θα έχουμε απεικόνιση ελλιπών ιεραρχικών σχέσεων μεταξύ των εννοιών και, παράλληλα, ευρεία χρήση της σχέσης συσχέτισης μεταξύ των όρων. Στην περίπτωση αυτή, θα είναι ελλιπής έως αδύνατη η ξεχωριστή παράσταση της ολοκληρωμένης εννοιολογικής δομής ενός συγκεκριμένου θεματικού πεδίου.

Το αποτέλεσμα της παρούσας προσπάθειας είναι ένα ορολογικό εργαλείο που φιλοδοξεί να εξασφαλίσει την ανάπτυξη μιας ενιαίας γλώσσας οργάνωσης και ανάκτησης πληροφοριών για το

συλλογικό κατάλογο, τους καταλόγους των ελληνικών βιβλιοθηκών, τις βάσεις δεδομένων και τις ψηφιακές συλλογές και να διευκολύνει την πρόσβαση στις παραπάνω πηγές από χρήστες του εσωτερικού και του εξωτερικού. Με την πληρότητα της περιγραφής των σχέσεων των όρων που εντάσσονται στο θησαυρό, διευκολύνεται και αυξάνει η ακρίβεια και η ανάκληση κατά τη διαδικασία της έρευνας στα πληροφοριακά συστήματα.

Ένας θησαυρός ελληνικών όρων, πέρα από τα στενά όρια της χρήσης και το κοινό για τα οποία προορίζεται, συνιστά ένα ισχυρό εννοιολογικό εργαλείο της ελληνικής γλώσσας, χρήσιμο για τις βιβλιοθήκες, για τους ερευνητές, για τους φορείς διαχείρισης της γνώσης, αλλά και τους φορείς άσκησης πολιτικής κάθε μορφής. Ήδη στην Ελλάδα έχουν ξεκινήσει ανάλογες προσπάθειες από διάφορους φορείς που όμως δεν ολοκληρώνονται και θα ήταν καλό να υπάρχει ενημέρωση, κοινή δράση και συντονισμός, ώστε να προκύψει ένα ενιαίο αποτέλεσμα χρήσιμο για όλους. Εξάλλου, πέρα από τις προσπάθειες που γίνονται από φορείς, πρέπει να σημειωθεί ιδιαίτερα το έργο που γίνεται από τα τμήματα Βιβλιοθηκονομίας στο πλαίσιο πτυχιακών και μεταπτυχιακών διπλωματικών εργασιών, με την επίβλεψη διδασκόντων, και το οποίο θα μπορούσε να αποτελέσει υλικό τροφοδότησης του θησαυρού, ακολουθώντας βέβαια τους σχετικούς κανόνες.

Για την επιτυχή συνέχιση και ολοκλήρωση του έργου απαιτείται τόσο η τεχνογνωσία σε θέματα δόμησης θησαυρών όσο και εξειδικευμένη ορολογική εργασία.

Η Επιτροπή Θησαυρού θα έχει, στην επόμενη φάση, τριπλό ρόλο:

- θα παραλαμβάνει τις αξιολογήσεις του υπάρχοντος θησαυρού και θα προβαίνει σε διορθώσεις και συμπληρώσεις, σύμφωνα με τις παρατηρήσεις που διατυπώνονται από τις βιβλιοθήκες
- θα αναπτύξει με νέα θεματικά πεδία, τα οποία θα συμφωνηθούν από το Σύνδεσμο Ελληνικών Ακαδημαϊκών Βιβλιοθηκών, με προτεραιότητα, κατά προτίμηση, σε γειτονικά ή σχετικά με τα υπάρχοντα (π.χ. αρχιτεκτονική, περιβάλλον, αγροτική ανάπτυξη κ.ά.).
- θα συνεχίσει τις προσπάθειες για βελτίωση σε επίπεδο συστήματος και οφείλει να υλοποιήσει τη συστηματική παρουσίαση.

Όπως έχει ήδη τονισθεί αναφορικά με τη συμμετοχή των βιβλιοθηκών στο έργο και επειδή ο θησαυρός είναι ήδη σε χρήση, εάν ένας όρος (ή και ολόκληρο θεματικό πεδίο) δεν καλύπτεται από τον υπάρχοντα θησαυρό, το σύστημα δίνει τη δυνατότητα σε κάθε βιβλιοθήκη να υποβάλει τις προτάσεις της. Για την προετοιμασία των βιβλιοθηκών έγινε μια πρώτη εκπαίδευση στην περιοχή της Αθήνας των υπευθύνων για τη θεματική επεξεργασία.

Η Επιτροπή Θησαυρού, η οποία επιβάλλεται σε αυτή τη φάση να πλαισιωθεί και από ειδικούς επιστήμονες (ειδικούς στα θεματικά πεδία και ειδικούς στην ορολογία) θα ελέγχει και θα εγκρίνει τις νέες εισαγωγές στο σύστημα. Σημειώνεται, ότι στις περιπτώσεις που θα καθιερώνεται ως νέος όρος απόδοση διαφορετική από αυτήν που έχει προταθεί, θα εισάγεται στο σύστημα με κάποιο τρόπο και η προτεινόμενη από τη βιβλιοθήκη μορφή (π.χ. ως παραπεμπτική μορφή μη καθιερωμένου όρου, ως σχετικός όρος κτλ) και θα υποστηρίζεται από την τεκμηρίωση που θα αιτιολογεί τη λύση που υιοθετείται κάθε φορά.

Ο σημασιολογικός ιστός είναι η εξέλιξη που μετατρέπει τη σημερινή μορφή του παγκόσμιου ιστού σε εργαλείο που αξιοποιεί τις δυνατότητες τόσο του ανθρώπου όσο και των μηχανών. Ο ορισμός και η χρήση τόσο των θησαυρών όσο και των οντολογιών είναι απαραίτητες προϋποθέσεις για την υλοποίηση αυτή. Ο προσδιορισμός των εννοιών και των σχέσεων ανάμεσα στις έννοιες αποτελεί την απαραίτητη ορολογική βάση για την αξιοποίηση των πληροφοριακών συστημάτων.

Σε αυτό το πλαίσιο, η δημιουργία θησαυρών εξασφαλίζει την ενιαία αντίληψη κατά την επεξεργασία και την ταυτοποίηση των όρων που χρησιμοποιούνται από την επιστημονική κοινότητα και τις επιμέρους βιβλιοθήκες και επομένως, διευκολύνει την επικοινωνία και την ανταλλαγή πληροφοριών μεταξύ τους. Η χρήση ενός ενιαίου θησαυρού εξασφαλίζει την

ομοιομορφία της θεματικής επεξεργασίας και οδηγεί στη δημιουργία μιας ενιαίας γλώσσας ανάκτησης πληροφοριών. Περαιτέρω όμως, οι θησαυροί χρησιμοποιούνται και διευκολύνουν τη διαχείριση των πληροφοριών σε κάθε τομέα και ιδιαίτερα στο διαδίκτυο, ενώ η μετάβαση στις οντολογίες έχει ανάγκη τα απαραίτητα σημασιολογικά στοιχεία για να διατυπωθούν οι ρόλοι και οι σχέσεις ανάμεσα στις έννοιες.

Φιλοδοξία της Επιτροπής του Ελληνικού Θησαυρού Επιστημονικών Όρων είναι να αποτελέσει ο Θησαυρός αυτός ένα έγκυρο ορολογικό σημασιολογικό εργαλείο που θα υποστηρίζει τις προσπάθειες δημιουργίας και διαχείρισης ψηφιακού περιεχομένου και θα μπορεί να χρησιμοποιηθεί και σε άλλες εφαρμογές παράστασης της γνώσης όπως είναι οι οντολογίες. Η συνεργασία της επιτροπής με τις βιβλιοθήκες του συνδέσμου, με ακαδημαϊκά ιδρύματα, οργανισμούς τεκμηρίωσης και πληροφόρησης και άλλους οργανισμούς διαχείρισης γνώσης, αποτελεί απαραίτητη προϋπόθεση για την επιτυχή επίτευξη αυτού του έργου.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- Aitchison, J., Bauden, D. και Gilchrist, A. (2000). *Thesaurus construction and use: a practical manual*, 4th ed. London: Aslib.
- Broughton, V. (2007). Meccano, molecules, and the organization of knowledge: the continuing contribution of S. R. Ranganathan. Σε *Second KOKO (KOnnecting KOmunities) event held by ISKO UK on 5th November entitled Ranganathan Revisited: Facets for the future*. Διαθέσιμο από http://www.iskouk.org/presentations/vanda_broughton.pdf, πρόσβαση στις 27/08/08.
- Gnoli, C. (2004). Is there a role for traditional knowledge organization systems in the Digital Age? *The Barrington Report on Advanced Knowledge Organization and Retrieval (BRAKOR) 1(1)*. Διαθέσιμο από <http://eprints.rclis.org/archive/00001415/01/kos-role.htm>, πρόσβαση στις 27/08/08.
- ISO 1087-1 & ISO 1087-2 (2000) *Terminology work – Vocabulary*.
- ISO 2788 (1986). *Documentation-guidelines for the establishment and development of monolingual thesauri*. Geneva: International Organization for Standardization.
- ISO 5964 (1985). *Documentation - guidelines for the establishment and development of multilingual thesauri*. Geneva: International Organization for Standardization.
- ISO 704 (2000). *Terminology work - Principles and methods*. Geneva: International Organization for Standardization.
- ΕΛΟΤ 402. Ορολογική εργασία – Αρχές και μέθοδοι (υπό αναθεώρηση).
- ΕΛΟΤ 1321 (1993). Τεκμηρίωση-κατευθυντήριες οδηγίες για τη συγκρότηση και ανάπτυξη μονόγλωσσων θησαυρών.
- ΕΛΟΤ 561-1 (2006). *Ορολογική εργασία – Λεξιλόγιο: Μέρος 1 - Θεωρία και εφαρμογή*. Αθήνα: Ελληνικός Οργανισμός Τυποποίησης.
- ΕΛΟΤ 561-2 (2007). *Ορολογική εργασία – Λεξιλόγιο: Μέρος 2 - Πληροφορικές Εφαρμογές*. Αθήνα: Ελληνικός Οργανισμός Τυποποίησης.
- Τοράκη, Κ. (2003). Θεματική ευρετηρίαση και καθιέρωση ορολογίας στις τεχνικές βιβλιοθήκες: η εμπειρία στο ΤΕΕ. Σε *Ελληνική γλώσσα και ορολογία: 4^ο Συνέδριο ΕΛΕΤΟ, Αθήνα, 30-31/10 και 1/11 2003*. Διαθέσιμο από http://www.eleto.gr/download/Conferences/4th%20Conference/4th_31-42-TorakiKaterina.pdf, πρόσβαση 27/08/08.
- Τοράκη, Κ., Χατζημαρή, Σ., Τσάφου, Σ. και Γεωργάκη, Δ. (2008). Δημιουργία ελληνικού θησαυρού επιστημονικών όρων. Η αξιολόγηση των βιβλιοθηκών ως στοιχείο ποιότητας των ακαδημαϊκών ιδρυμάτων. Σε *Πρακτικά 17ου Συνεδρίου Ακαδημαϊκών Βιβλιοθηκών*. Ιωάννινα: Πανεπιστήμιο

Ιωαννίνων. Διαθέσιμο από <http://eprints.rclis.org/16425/1/c4.2.Tsafoy-Toraki-Hatzimari-Georgaki.pdf>, πρόσβαση στις 27/08/08.

Τοράκη, Κ. (2009). Από το θησαυρό στην αντίστοιχη οντολογία: μια απόπειρα προσέγγισης σε ένα ειδικό θεματικό πεδίο και τα ορολογικά ζητήματα που προκύπτουν. Σε *7^ο Συνέδριο Ελληνικής Εταιρείας Ορολογίας, Αθήνα, 22-23 Οκτωβρίου 2009*.

Τσάφου, Σ. και Χατζημαρή, Σ. (2002). Θησαυροί και θεματική ευρετηρίαση στις Ελληνικές Βιβλιοθήκες. Σε *To Management στις ακαδημαϊκές βιβλιοθήκες: Πρακτικά 10ου Πανελληνίου Συνεδρίου Ακαδημαϊκών Βιβλιοθηκών, Θεσσαλονίκη, Πανεπιστήμιο Μακεδονίας*. Διαθέσιμο από <http://www.lib.uom.gr/palc10/greek/TSAFXMAR.doc>, πρόσβαση στις 27/08/08].

Τσάφου, Σ., Χατζημαρή, Σ. και Τοράκη, Κ. (2007). Δίγλωσσος ελληνικός θησαυρός θεματικών όρων. Σε *Συλλογικός κατάλογος ελληνικών ακαδημαϊκών βιβλιοθηκών, 7-8/5/2007*. Διαθέσιμο από http://www.unioncatalog.gr/ucportal/wrappers/day1/thesaurus_txt.pdf, πρόσβαση στις 27/08/08.